

ЗАТВЕРДЖЕНО
педагогічною радою
від 28 серпня 2026 року,
протокол №1

СТРАТЕГІЯ

подолання освітніх втрат КЗ

«Жмеринський ліцей №5» у

2026-2027 навчальному році

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Освіта в Україні сьогодні переживає не найкращі часи. За час пандемії COVID-19 та далі від початку повномасштабного вторгнення росії в Україну діти зазнали значних втрат у навчанні. Спершу дистанційне навчання, а згодом тимчасова окупація, бойові дії, повітряні тривоги й перебування в укриттях, у небезпечних умовах або у вимушеній евакуації, відсутність електроенергії та необхідного технічного забезпечення, нестабільний психологічний стан — ось неповний перелік зовнішніх чинників, які впливали і продовжують залишати свій слід на якості освіти дітей і сформованості в них необхідних навичок. Окрім болісних втрат, які ми бачимо і відчуваємо просто зараз, ця війна несе із собою втрати відтерміновані тому менш помітні сьогодні. Серед них – освітні втрати, яких зазнали українські здобувачі освіти. Ці втрати можуть мати серйозний вплив як на майбутню долю самих здобувачів освіти, так і на подальший розвиток країни в цілому. Їхнє подолання має стати одним з пріоритетів української системи освіти. Тож зараз гостро стоїть питання створення та впровадження програми з надолуження освітніх втрат.

Освітні втрати — це прогалини у знаннях і навичках, які виникають в учнівства під час освітнього процесу у порівнянні зі стандартами освіти та очікуваними результатами навчальних здобутків.

Освітні втрати можуть виникати з різних — як індивідуальних, так і системних — причин. Серед них: здоров'я, війна, пандемія, надзвичайні ситуації природного характеру.

Значний вплив також накладається на освітні втрати, зумовлені у 2020—2021 роках пандемією COVID-19. Окрім безпосередньої зупинки освітнього процесу, що мав місце у всій країні після 24 лютого 2022 року, а також обмежень дистанційного навчання, на виникнення освітніх втрат можуть впливати також інші чинники:

- ☐ бойові дії та окупація;
- ☐ повітряні тривоги;
- ☐ виїзд учнівства за кордон;
- ☐ переїзд у межах України;
- ☐ відключення електроенергії;
- ☐ руйнування значної частини закладів освіти.

Освітні втрати – як снігова куля: якщо ми маємо прогалини на певному рівні освіти, то ці прогалини зумовлюють наступні прогалини.

Що треба робити, щоб ці прогалини не накопичувалися? Насамперед важливо вчасно, хоча би на локальному рівні, кожному вчителеві та вчительці розуміти, **які елементи навчального матеріалу є ключовими**.

Сама собою ситуація не виправиться. Як доводить практика: якщо прогалини в навчанні вчителі намагаються наздогнати просто на заняттях, при цьому просуваючись у новому матеріалі, це не є ефективним та лише заплутує школярів. Необхідні цільові заходи, щоб допомогти учням надолужити втрачене.

Стратегія подолання освітніх втрат — це комплекс заходів, спрямований на:

- діагностування освітніх втрат;
- компенсування освітніх втрат;
- надання психологічної та соціально-емоційної підтримки.
-

Можливі варіанти:

1. Збільшення часу навчання
2. Прискорена освіта
3. Програми прискореного навчання
4. Корекційні програми
5. Адаптивне навчання
6. Програми надолуження освітніх втрат

Алгоритм вимірювання та подолання освітніх втрат та освітніх розривів здобувачів освіти КЗ «Жмеринський ліцей №5»:

1. Визначити точку відліку та обрати інструментарій вимірювання освітніх втрат.
2. Провести моніторингові діагностичні дослідження щодо визначення навчальної успішності здобувачів освіти «на вході».
3. Здійснити коригування навчальних програм та календарно-тематичних планів з урахуванням потреби в подоланні освітніх втрат і освітніх розривів.
4. Вибудувати індивідуальні освітні траєкторії для кожного здобувача освіти, які мають навчальні прогалини.
5. Розробити додатковий якісний освітній контент, акцентований на темах, що потребують надолуження.
6. Забезпечити проходження вчителями курсів із питань ефективних технологій подолання навчальних втрат.

Цілісна система освітніх вимірювань із використанням різноманітних інструментів включає:

- стандартизоване тестування та адаптивне комп'ютеризоване тестування;
- довготривалий загальнодержавний моніторинг якості освіти;
- локальний моніторинг успішності окремих категорій здобувачів освіти в опануванні окремими предметами, розділами освітніх програм тощо;
- централізовані онлайн-платформи для вимірювання навчальних втрат і надолуження навчального матеріалу.

Шляхи подолання освітніх втрат та освітніх розривів:

- організація індивідуальних та групових консультацій;

- корекційна робота під час занять ГПД;
- компенсуючі та коригуючі уроки;
- додаткові заняття в канікулярний час;
- перегляд та адаптація освітніх програм;
- розробка власних навчальних програм, коригуючи зміст та результати навчання з урахуванням виявлених освітніх втрат.

Інструменти подолання освітніх втрат та освітніх розривів:

1. Проведення діагностики навичок і знань здобувачів освіти, щоб визначити, які конкретні теми потребують найбільшої уваги і підтримки. Це допоможе зосередитися на важливих аспектах зі здобувачами освіти, які не досягли базового рівня навчальних досягнень.
2. Планування індивідуального підходу. Врахування потреби кожного здобувача освіти та його індивідуальних особливостей. Проведення додаткових індивідуальних годин, індивідуальних консультацій під час годин ГПД, рекомендації додаткових вправ за наданим прикладом та матеріалів для самостійного вивчення.
3. Активна взаємодія під час освітнього процесу. Створення стимулюючої та сприятливої атмосфери в класі, де здобувачі освіти можуть вільно висловлювати свої думки та питання. Залучення до дискусій, вирішення проблемних ситуацій та колективного вивчення матеріалу.
4. Застосування засобів візуалізації, які допоможуть здобувачам освіти краще зрозуміти абстрактні ідеї та збільшити їх зацікавленість.
5. Використання комп'ютерних програм, веб-ресурсів та мобільних додатків може зробити освітній процес цікавим. Платформа «Всеукраїнська школа онлайн» містить контент із ключових навчальних тем, який є доступним, якісним і помічним здобувачам освіти для розуміння навчального матеріалу. Здобувачі освіти можуть пройти відповідні уроки, виконати запропоновані вправи, перевірити себе ще раз.
6. Мотивація та похвала здобувачів освіти. Визначення цілей для кожного здобувача освіти окремо та підтримка при досягненні кожної цілі. З'ясування, чому саме здобувачі освіти мають освітні втрати, які сторони мотивації в них не сформовані, допомога в організації освітньої діяльності, з метою появи мотивації до навчання. Створення стимулів для успіху в навчанні.

Програма подолання освітніх втрат за 2025-2026 навчальний рік, викликаних реаліями військового часу, розрахований на 2026-2027 навчальний рік

№ з/п	Зміст роботи	Дата виконання	Відповідальні
1.	Визначення базових предметів (пріоритезація)	29.08.26	Методична рада закладу
2.	Затвердження базових предметів: ✓ початкова школа: -українська мова (читання та письмо);	29.08.26	Цебрій О.В., Крайдуба І.В., Ковальова З.В.,

	-математика; ✓ середня школа 1) НУШ, 5-8 класи: -українська мова та література; -математика; -англійська мова; -історія України. 2) 9-11 класи: -українська мова та література; -математика; -іноземна мова; -історія України; -біологія; -фізика; -хімія; -географія; -інформатика; -громадянська освіта.		Войцех О.С., Кучинська О.С., Бойцун О.Д.
3.	Розроблення діагностичних тестів для визначення рівня опорних знань у здобувачів освіти та вимірювання освітніх втрат з конкретного предмета.	Серпень 2026 року	Цебрій О.В., Крайдуба І.В., Ковальова З.В., Войцех О.С., Кучинська О.С., Бойцун О.Д.
4.	Проведення діагностичних робіт без оцінювання: з метою виявлення прогалин.	2-й урок за календарним планом	Учителі-предметники та учителі 1-4 класів
5.	Аналіз результатів діагностичних робіт з метою виокремлення уроків для повторення, коригування, уроків консультаційного характеру; підготовка різнорівневих завдань для окремих категорій здобувачів освіти, пошук додаткових інтернет-ресурсів, що дають можливість самостійного повторення вивченого в цікавій та ігровій формах.	Вересень 2026 року	Учителі-предметники та учителі 1-4 класів
6.	Розроблення рекомендацій для здобувачів освіти за результатами діагностичних робіт.	Вересень 2026 року	Учителі-предметники та учителі 1-4 класів
7.	З'ясування пріоритетності тем, з яких виявлено найнижчі результати.	Вересень 2026 року	Учителі-предметники та учителі 1-4 класів

8.	Здійснення адаптивного гнучкого планування, яке передбачає: -перерозподіл навчального часу між темами; -закріплення раніше вивчених тем (на уроках та індивідуальних консультаціях за запитом здобувачів освіти); -розроблення власної навчальної програми, коригуючи зміст та результати навчання з урахуванням виявлених освітніх втрат.	Вересень 2026 року	Учителі-предметники та учителі 1-4 класів
9.	Повторення, закріплення раніше вивчених тем, на відведених для цього уроках та індивідуальних консультаціях.	2 тиждень вересня 2026 року	Учителі-предметники та учителі 1-4 класів
10.	Надолуження освітніх втрат через повторення базових знань кожної нової теми.	Вересень-жовтень 2026 року	Учителі-предметники та учителі 1-4 класів
11.	Використання годин ГПД для проведення додаткових занять з предметів.	Протягом року	Учителі-предметники та учителі 1-4 класів
12.	Проведення діагностичних робіт за підсумками I семестру з метою перевірки рівня подолання освітніх втрат.	Протягом грудня	Учителі-предметники та учителі 1-4 класів
13.	Проведення консультацій для здобувачів освіти, які навчаються за екстернатною формою навчання.	Лютий-березень 2027 року	Учителі-предметники та учителі 1-4 класів
14.	Створення психічно та емоційно безпечного освітнього середовища	Протягом року	Дацко О.В., Дегтярьова О.В.
15.	Продовження роботи над подоланням освітніх втрат протягом навчального року та під час канікул.	Протягом року	Учителі-предметники та учителі 1-4 класів
16.	Розвиток навичок медіаграмотності та критичного мислення.	Протягом року	Класні керівники 1-11 класів
17.	Формування громадянської компетентності здобувачів освіти.	Протягом року	Дацко О.В.
18.	Проведення діагностичних робіт за підсумками II семестру з метою виявлення результатів роботи над подоланням освітніх втрат протягом навчального року.	Травень 2026 року	Учителі-предметники та учителі 1-4 класів
19.	Проведення моніторингу щодо психологічної основи мотивації здобувачів освіти та рівня сформованості громадянської компетентності.	Травень 2027 року	Дегтярьова О.В.

20.	Проведення моніторингу результативності проведеної роботи із подолання освітніх втрат з метою коригування планування діяльності ліцею на наступний навчальний рік.	Червень 2027 року	Адміністрація закладу освіти
-----	--	-------------------	------------------------------

Для компенсації виховних та психологічних втрат необхідно:

- на світоглядному, науково-теоретичному й виховному рівнях здолати у молодого покоління відчуження від своїх національно-історичних коренів;
- надати психологічну підтримку учасникам освітнього процесу, яка сприятиме попередженню появи посттравматичного стресового розладу, тривожних розладів та депресій (перенаправлення до професійної допомоги у складних випадках);
- дотримуватися основних принципів щодо захисту дітей від будь-яких форм жорстокого поводження, насильства та наруги;
- паралельно з навчанням передбачити емоційну підтримку здобувачів освіти.

Узагальнення результатів роботи КЗ «Жмеринський ліцей №5» по усуненню освітніх втрат та освітніх розривів:

1. Провести підсумкове моніторингове дослідження навчальних досягнень здобувачів освіти.
2. Визначити найбільш ефективні методи/технології подолання освітніх втрат.
3. Здійснювати адаптивне гнучке планування, яке б передбачало перерозподіл навчального часу між темами, або розробляти власні навчальні програми, коригуючи зміст та результати навчання з урахуванням виявлених освітніх втрат, розробити завдання різних рівнів складності для окремих здобувачів освіти.
4. Здійснювати методичний супровід педагогічних працівників з питання надолуження освітніх втрат.
5. Розробити та затвердити на засіданнях професійних спільнот вчителів план подолання освітніх втрат на 2027-2028 навчальний рік з урахування відповідної роботи та отриманих результатів за 2026-2027 навчальний рік.